

**URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
i Zdrowotnej**

Al. IX Wieków Kielc 3,25-516 Kielce, tel.:(41)342-12-42,(41)368-08-29,fax:(41) 344-30-94

*Diagnoza Stanu Zastanego
Bilans Otwarcia
Obserwatorium Integracji Społecznej*

Kielce, kwiecień 2010

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Koordynacja na rzecz aktywnej integracji”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

SPIS TREŚCI

1. Województwo świętokrzyskie- zarys statystyczny.....	3
1.1 Charakterystyka ogólna.....	3
2. Zjawiska demograficzne.....	6
2.1 Ruch naturalny.....	6
2.2 Migracje.....	13
3. Czynniki ekonomiczne.....	15
3.1 Bezrobocie.....	15
3.2 Przeciętne wynagrodzenie.....	20
4. Pozostałe wskaźniki.....	22
4.1 Ubóstwo.....	22
4.2 Szkolnictwo.....	23
5. Pomoc społeczna województwie świętokrzyskim.....	26
5.1 Podopieczni pomocy społecznej.....	26
5.2 Przyczyny przyznawania pomocy.....	29
5.3 Kadra, baza i struktura pomocy społecznej.....	35
5.4 Koszty świadczenia pomocy społecznej w 2008 i 2009 roku.....	39
6. Programy wojewódzkie w zakresie polityki społecznej.....	40
6.1 Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i zapobiegania ich wykluczeniu na lata 2006-2013.....	40
6.2 Program pomocy w realizacji na rzecz zatrudnionych osób niepełnosprawnych.....	41
6.3 Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na lata 2006-2013.....	42
6.4 Program przeciwdziałania narkomanii na lata 2006-2013.....	43
6.5 Program współpracy samorządu województwa świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi.....	44
7. Współpraca Regionalnego Ośrodka polityki Społecznej i Zdrowotnej z organizacjami pozarządowymi.....	45
8. Obserwatorium Integracji Społecznej w Kielcach- informacje podstawowe.....	46
8.1 Utworzenie i lokalizacja OIS.....	48
8.2 Struktura organizacyjna.....	48
9. Plany działania OIS na 2010 rok.....	50
10. Plany działania OIS na lata 2011-2013.....	53
10.1 Badania, monitoring, analiza zjawisk i problemów społecznych.....	53
10.2 Formułowanie rekomendacji.....	54
10.3 Upowszechnianie wyników swojej działalności.....	54
Podsumowanie.....	55

1. Województwo świętokrzyskie – zarys statystyczny

Niniejszy materiał opracowano na podstawie danych i informacji: Głównego Urzędu Statystycznego, Sprawozdania MPiPS-03 za rok 2008 i 2009 oraz opracowań zleconych przez województwo świętokrzyskie.

1.1 Charakterystyka ogólna.

Województwo świętokrzyskie, jako jedna z jednostek podziału administracyjnego, utworzona w 1999 roku położona jest w środkowo-południowej części Polski. Jego powierzchnia wynosi 11 708 km kw. (3,7% powierzchni kraju). Obejmuje większą część obszaru dawnego województwa kieleckiego, część tarnobrzeskiego oraz skrawki radomskiego, piotrkowskiego i częstochowskiego.

Położenie województwa wyznaczone jest przez jego krańcowe punkty:

- na zachodzie miejscowość Dąbie (19°43' E),
- na wschodzie miejscowość Zawichost (21°42' E),
- na północy okolice Kamiennej Woli (51°21' N),
- na południu okolice Sędziszowic (50°10' N).

Część granic województwa jest naturalna – na południowym wschodzie i wschodzie wyznacza je Wisła, na zachodzie Pilica. Prawie cały region położony jest w lewostronnej części dorzecza Wisły. Świętokrzyskie leży w obrębie Wyżyny Małopolskiej, na obszarze obejmującym: Wyżynę Kielecką, Nieckę Nidziańską oraz wschodnią część Wyżyny Przedborskiej.

Przez region przebiegają ważne szlaki komunikacyjne, tj. drogi międzynarodowe relacji Chyżne – Kraków – Radom – Warszawa - Gdańsk oraz Radom - Ostrowiec Świętokrzyski – Rzeszów – Barwinek. Atut województwa stanowi linia kolejowa łącząca Śląsk z Ukrainą.

Graniczy z województwami: lubelskim, łódzkim, małopolskim, mazowieckim, podkarpackim i śląskim. Województwo składa się z 14 powiatów (w tym miasto na prawach powiatu Kielce) oraz 102 gmin. W tym, z 5 gmin miejskich (Kielce, Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Skarżysko-Kamienna i Sandomierz), 26 gmin miejsko-

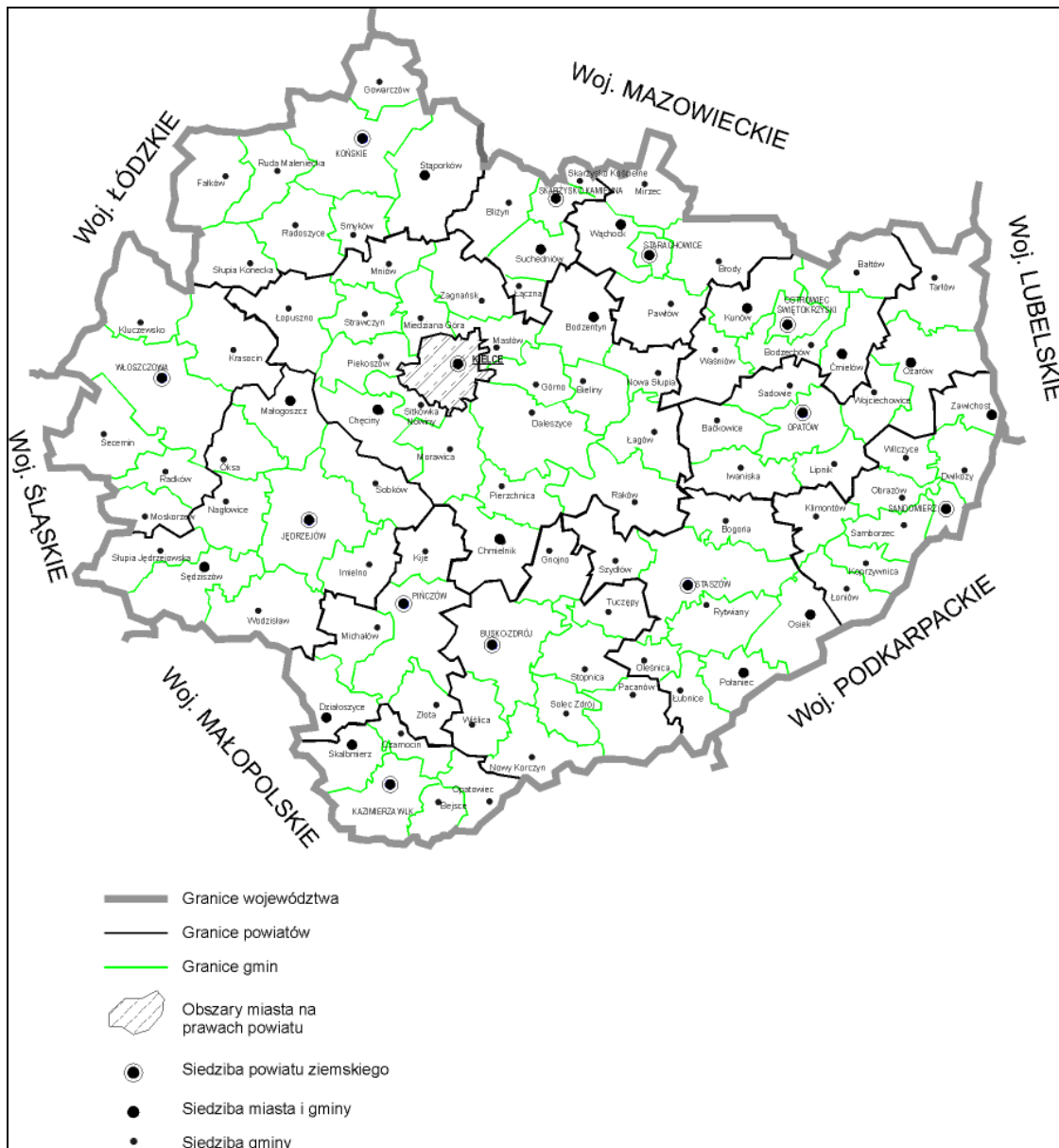
wiejskich oraz 71 gmin wiejskich. Na terenie województwa znajduje się 31 miast (w tym 1 miasto na prawach powiatu) i 2542 wsi.

Mapa 1. Województwo Świętokrzyskie po reformie w 1999 r. :

Świętokrzyskie z obszarem 11 708 km² klasyfikuje się na przedostatnim miejscu w kraju (stanowi 3,7% obszaru kraju), a pod względem liczby mieszkańców (1288 tys. stanowi 3,4% ludności kraju), na 13 miejscu w kraju. Województwo należy do najslabiej zurbanizowanych rejonów w kraju. Sieć osadniczą w regionie stanowi 30 miast oraz 2832 miejscowości wiejskich.

Mapa 2. Podział administracyjny województwa z uwzględnieniem powiatów i gmin:

2. Zjawiska demograficzne

2.1. Ruch naturalny

Województwo Świętokrzyskie sklasyfikowane jest na 13-stym miejscu w Polsce pod względem liczby osób zamieszkałych na jego terytorium. W końcu 2008 r. liczba ludności województwa świętokrzyskiego wyniosła 1279,8 tys. osób, co odpowiadało 3,3% populacji kraju. Nadal obserwowano spadek liczby mieszkańców, jednak z roku na rok jest on mniejszy. Na przestrzeni 12 miesięcy ubyło ich 3,9 tys., podczas gdy w 2007 r. – 4,3 tys., a w 2006 r. – 5,2 tys.

Tabela 1. Ludność województwa świętokrzyskiego w 2008 roku (stan na dzień 31 XII):

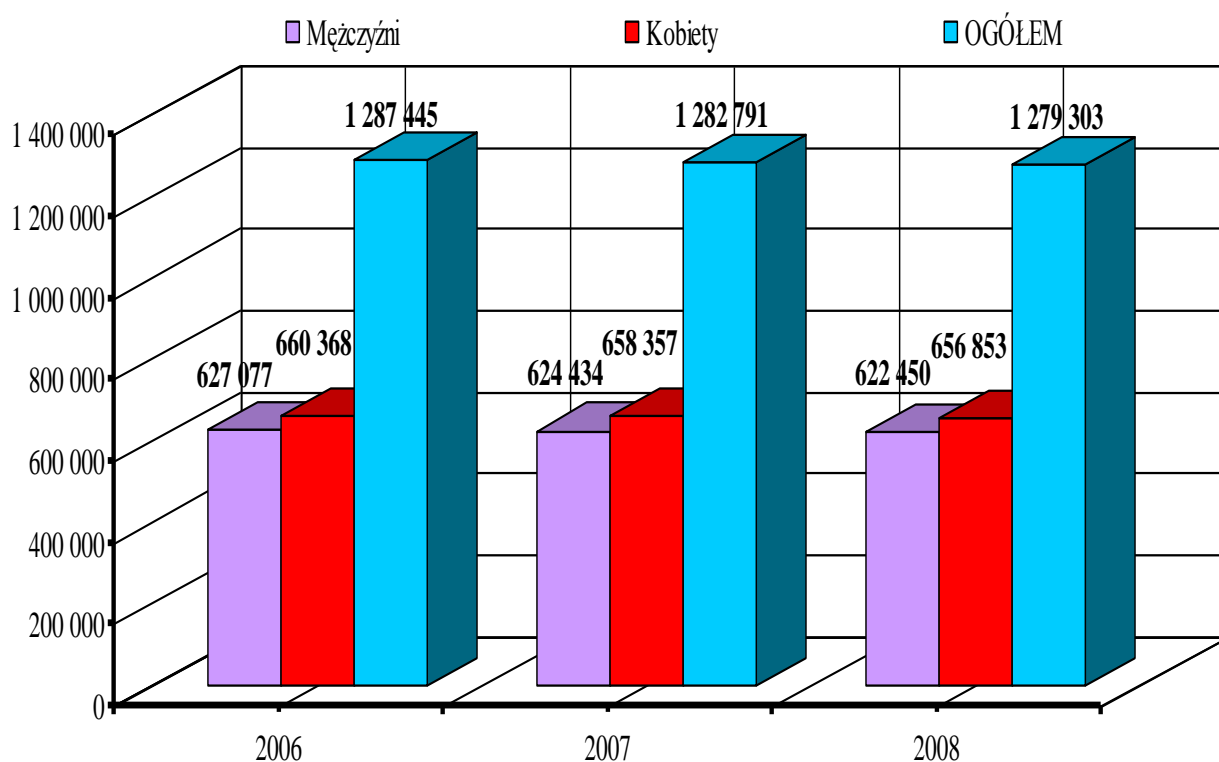
Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	W miastach w % ogółu ludności	Osoby na 1 km ²	Kobiety na 100 mężczyzn
Województwo	1 279 784	622 450	656 853	45,3	109	105
<i>Powiaty:</i>						
kielecki	200 623	99 779	100 844	6,6	89	101
konecki	83 371	40 952	42 419	31,5	73	104
ostrowiecki	115 078	115 078	59 933	68,7	187	109
skarżyski	78 814	37 777	41 037	72,3	200	109
starachowicki	93 635	45 247	48 388	58,8	179	107
m.Kielce	205 094	96 957	108 137	100,0	1865	112
buski	73 335	35 775	37 560	23,2	76	105
jędrzejowski	88 944	43 975	44 969	30,4	71	102
kazimierski	35 297	17 310	17 987	19,8	84	104
opatowski	55 740	27 395	28 345	20,6	61	104
pińczowski	41 579	20 509	21 070	30,4	68	103

sandomierski	80 936	39 234	41 702	35,8	120	106
staszowski	73 498	36 411	37 087	34,8	80	102
włoszczowski	46 840	23 247	23 593	22,8	52	102

Tabela 2. Stan ludności województwa świętokrzyskiego - zameldowani (osoba):

LP.		ROK 2006	UDZIAŁ % W 2006 ROKU	ROK 2007	UDZIAŁ % W 2007 ROKU	ZMIANA % 06-07	ROK 2008	UDZIAŁ % W 2008 ROKU	ZMIANA % 07-08
1.	Mężczyźni	627 077	48,71	624 434	48,68	-0,42	622 450	48,66	-0,32
2.	Kobiety	660 368	51,29	658 357	51,32	-0,31	656 853	51,34	-0,23
3.	OGÓLEM	1 287 445	100,00	1 282 791	100	-0,36	1 279 303	100	-0,27

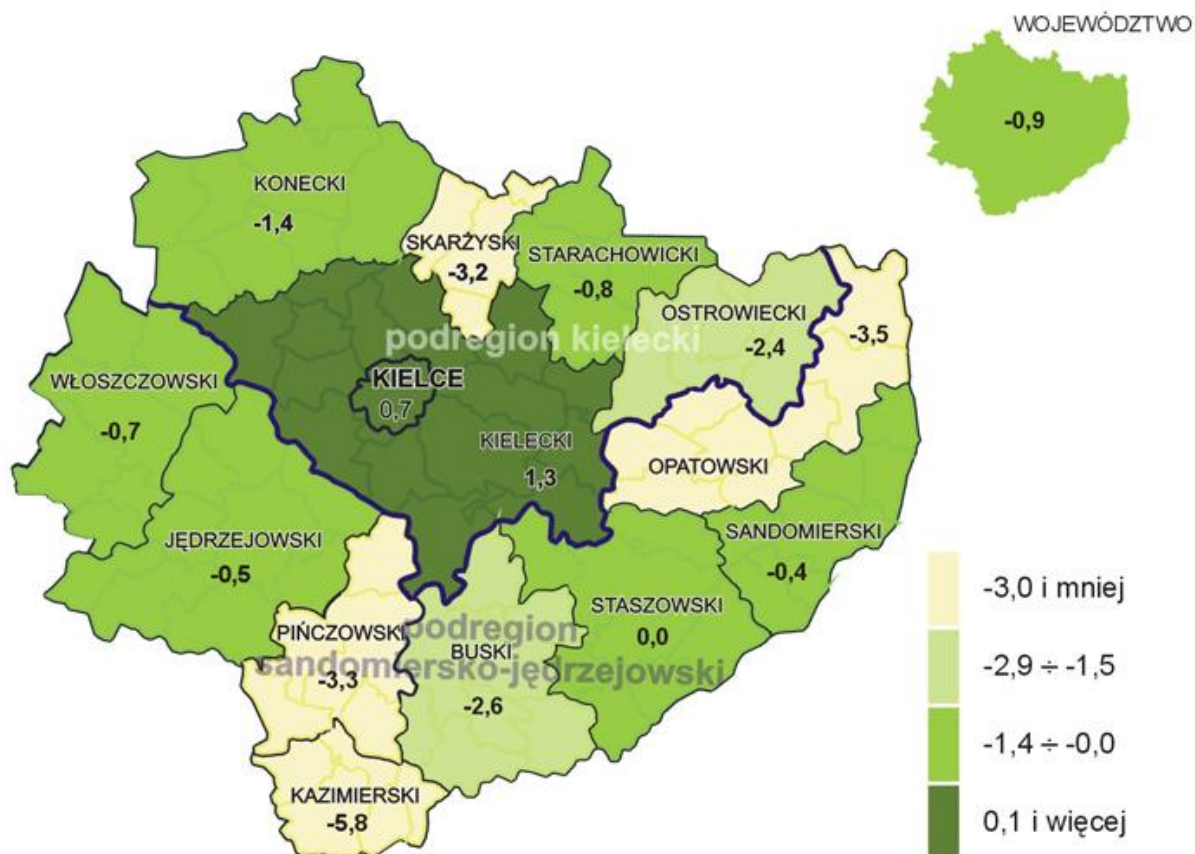
Wykres 1. Stan ludności województwa świętokrzyskiego zameldowani (osoba):

Liczba ludności w Województwie świętokrzyskim systematycznie się zmniejsza. Z danych GUS wynika, iż na 1000 osób w województwie świętokrzyskim notuje się:

- 6,7 małżeństw,
- 1,0 rozwodów,
- 9,9 urodzeń żywych,
- 10,8 zgonów.
- -0,9 przyrost naturalny

Mapa 3. Przyrost naturalny w 2008 r. na 1000 ludności:

Ludność zamieszkująca w 31 miastach stanowiła 45,3% ludności województwa (w Polsce przeciętnie 61,1%). Miasto Kielce - stolica świętokrzyskiego grupowało 205,1 tys. osób, tj. 16,1% ogółu mieszkańców. Liczba Kielczan malała – w porównaniu z 2007 r. o 0,8 tys. osób (rok wcześniej – o 1,3 tys. osób). Główne ośrodki miejskie województwa skupiały odpowiednio: Ostrowiec Świętokrzyski – 5,7% ogółu ludności, Starachowice – 4,1%, Skarżysko-Kamienna – 3,8% oraz Sandomierz – 1,9%. W trzech największych miastach liczących powyżej 50 tys. ludności zamieszkiwało łącznie 330,2 tys. osób, tj. ponad ¼ mieszkańców świętokrzyskiego.

Na 1 km kw. powierzchni ogólnej województwa na koniec 2008 r. przypadało 109 osób. Wskaźnik ten charakteryzował się jednak znacznym zróżnicowaniem terytorialnym w województwie. Podregion kielecki był prawie dwukrotnie gęściej zaludniony niż sandomiersko-jędrzejowski, do czego min. przyczyniło się m. Kielce, w którym wskaźnik wyniósł 1865 osób/km². Powiatami ziemskimi o dużej gęstości zaludnienia były skarżyski, ostrowiecki oraz starachowicki. Najmniejsze zagęszczenie wystąpiło w powiecie włoszczowskim (52 osoby/km²).

Mapa 4. Liczba ludności i gęstość zaludnienia:

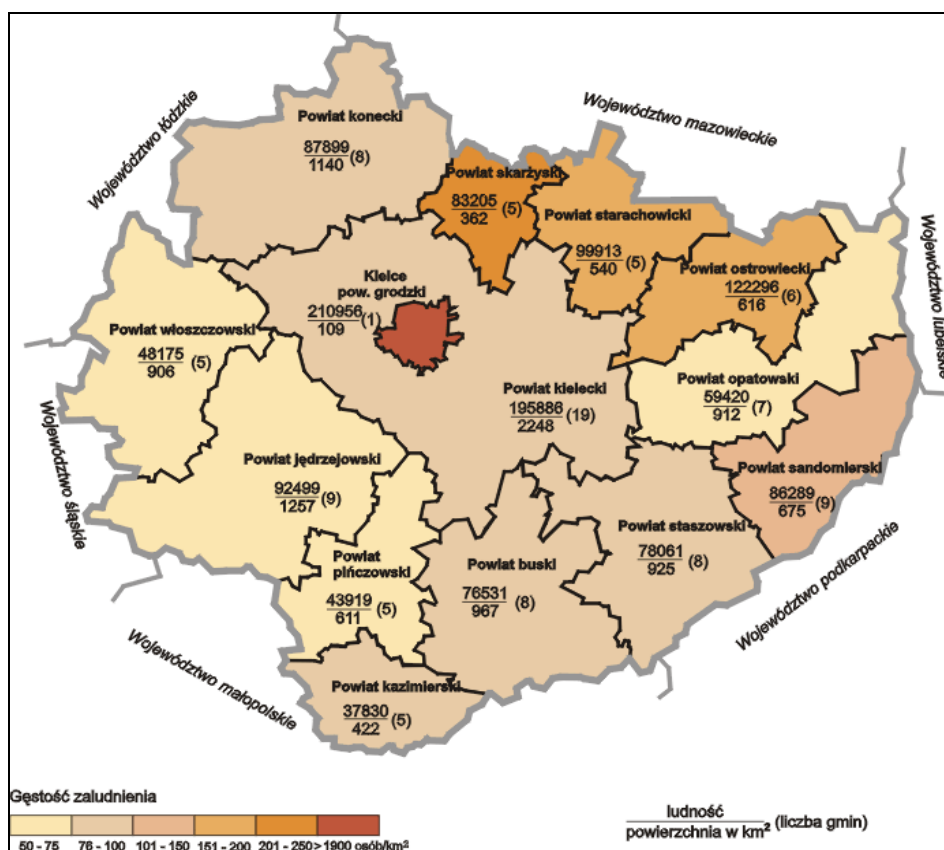

Tabela 3. Porównanie liczby ludności mieszkającej w miastach i na wsiach (osoba):

LP.		ROK 2006		ROK 2007		ZMIANA %	ZMIANA %	ROK 2008		ZMIANA %	ZMIANA %
		WIEŚ	MIASTO	WIEŚ	MIASTO	WIEŚ 06-07	MIASTO 06-07	WIEŚ	MIASTO	WIEŚ 07-08	MIASTO 07-08
1.	Mężczyźni	350 190	276 887	348 296	276 138	-0,54	-0,27	347 867	274 583	-0,12	-0,57
2.	Kobiety	355 515	304 853	353 789	304 568	-0,49	-0,09	353 627	303 226	-0,05	-0,44
3.	OGÓLEM	705 705	581 740	702 085	580 706	-0,52	-0,18	701 494	577 809	-0,08	-0,50

Struktura ludności według płci jest bardzo zbliżona do tej, jaką obserwujemy w skali całego kraju. Zdecydowaną przewagę wśród mieszkańców województwa świętokrzyskiego mają kobiety nad mężczyznami. Stan na grudzień 2008 r. kształtuje się następująco: mężczyźni – 622 450 (48,66% ogółu mieszkańców), spadek o 1 984 osób - różnica w wysokości 0,32% w porównaniu z poprzednim okresem, kobiety - 656 853 (51,34% ogółu mieszkańców) spadek o 1 504 osób – spadek w wysokości 0,23% w porównaniu do 2007 r.

W 2008 roku obserwowano niekorzystne zmiany świadczące o starzeniu się społeczeństwa. Nastąpiło zmniejszenie się udziału dzieci i młodzieży (w wieku 0-17 lat) przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym (mężczyzn w wieku 65 lat i więcej oraz kobiet w wieku 60lat i więcej). Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym obniżył się z 19,4% w 2007 r. do 19,0% w 2008 r. Najstarsi stanowili w 2008 roku 17,7% populacji, podczas gdy rok wcześniej - 17,4%. Proces demograficznego starzenia społeczeństwa był bardziej widoczny na wsi niż w mieście – 55,8% grupy osób w wieku poprodukcyjnym to mieszkańcy wsi.

Zwiększył się udział ludności w wieku produkcyjnym (kobiety 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lata). Odsetek ludności w wieku zdolności do pracy wyniósł na koniec 2008 r. 63,4% (w 2007 r.- 63,1%).

Wyhamowaniu uległa, obserwowana w latach poprzednich, spadkowa tendencja liczebności grupy mobilnej (18–44 lat). W 2008 r. zwiększyła się ona o 0,1% i obejmowała 38,6% ogółu mieszkańców województwa oraz 60,9% zbiorowości w wieku produkcyjnym (rok wcześniej odpowiednio: 38,5% oraz 60,9%). W niewielkim stopniu zwiększył się również odsetek ludności niemobilnej zawodowo (45–59 kobiety, 45–64 lata mężczyźni) – o 0,1 pkt procentowego, osiągając 24,8% ludności Świętokrzyskiego.

Na poziomie ubiegłorocznym utrzymał się wskaźnik „obciążenia” ekonomicznego ludności. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 58 osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym). Korzystniej kształtowała się ta relacja dla miast, w których wyniosła 52 osób wobec 64 osób dla wsi.

Tabela 4. Struktura ludności według wieku w 2008 r. (stan na dzień 31 XII):

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Miasta	Wieś
Ogółem	1272,8	619,7	653,1	576,2	696,6
<i>w wieku:</i>					
przedprodukcyjnym	241,6	123,5	118,1	96,7	144,9
produkcyjnym	806,5	424,7	381,7	380,1	426,3
mobilnym	491,0	252,8	238,2	223,4	267,6
niemobilnym	315,5	172,0	143,5	156,7	158,8
poprodukcyjnym	224,8	71,5	153,3	99,5	125,3

Struktura ludności według wieku jest zróżnicowana w zależności od miejsca zamieszkania i wynosi dla wieku:

Wiek	Miasto	Wieś
Przedprodukcyjny	17,2%,	21,3%,
Produkcyjny	66,1%,	60,7%
Poprodukcyjny	16,7%,	18,0%

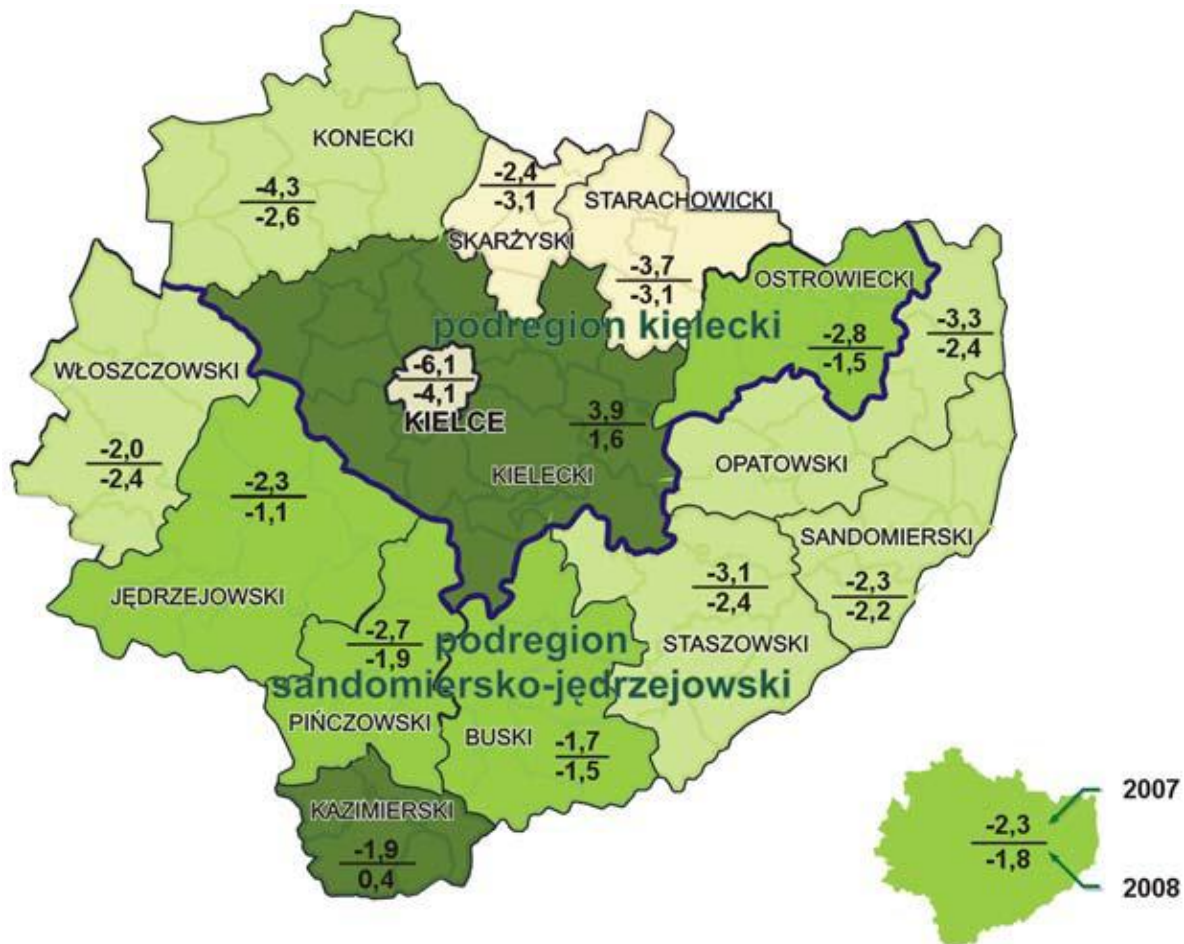
Tabela 5. Ludność według grup wieku i płci (osoba):

	2006			2007			PORÓWNANIE LAT			2008			PORÓWNANIE LAT		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	ZMIANA % OGÓŁEM 06-07	ZMIANA % MĘŻCZYŹNI 06-07	ZMIANA % KOBIECY 06-07	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	ZMIANA % OGÓŁEM 07-08	ZMIANA % MĘŻCZYŹNI 07-08	ZMIANA % KOBIECY 07-08
do 15	199 157	101 760	97 397	193 087	98 759	94 328	-3,14	-3,04	-3,25	188 725	96 526	92 199	-2,31	-2,31	-2,31
15-24	203 764	104 611	99 153	199 091	101 924	97 167	-2,35	-2,64	-2,04	191 988	98 301	93 687	-3,70	-3,69	-3,71
25-34	187 254	97 194	90 060	190 346	99 051	91 295	1,62	1,87	1,35	195 727	101 712	94 015	2,75	2,62	2,89
35-44	156 493	79 865	76 628	156 041	79 688	76 353	-0,29	-0,22	-0,36	156 091	79 693	76 398	0,03	0,01	0,06
45-54	199 550	100 007	99 543	195 248	97 744	97 504	-2,20	-2,32	-2,09	190 471	95 277	95 194	-2,51	-2,59	-2,43
55-64	143 045	67 868	75 177	152 345	72 305	80 040	6,10	6,14	6,08	161 067	76 690	84 377	5,42	5,72	5,14
65 i więcej	190 575	72 555	118 020	189 392	71 962	117 430	-0,62	-0,82	-0,50	188 715	71 514	117 201	-0,36	-0,63	-0,20
SUMA	1 279 838	623 860	655 978	1 275 550	621 433	654 117	-0,34	-0,39	-0,28	1 272 784	619 713	653 071	-0,22	-0,28	-0,16

2.2 Migracje

Na przestrzeni kilku ostatnich lat saldo migracji pozostaje ujemne. W 2008 r. zjawisko to wprawdzie nadal się utrzymywało, jednak drugi rok z rzędu odnotowano jego poprawę. Saldo migracji wyniosło minus 2,3 tys. osób. Przewaga osób wymeldowujących się występowała przy tym zarówno w populacji kobiet – o 1,4 tys., jak i mężczyzn – o 1,0 tys. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców województwa na przestrzeni roku saldo migracji osiągnęło wartość minus 1,8 wobec minus 2,3 w 2007 r. Podobnie jak przed rokiem znacznie korzystniej przedstawiała się sytuacja na obszarach wiejskich. Z miast ubyło 2,5 tys. osób (4,4‰), natomiast na obszarach wiejskich przybyło 0,2 tys. osób (0,3‰). Dla porównania w 2007 r. wartości te dla miast i wsi wynosiły odpowiednio: minus 3,3 tys. osób (-5,7‰) oraz 0,4 tys. osób (0,6‰). Ujemne saldo migracji wystąpiło w obydwu podregionach, przy czym nieco większe było ono w podregionie kieleckim – minus 1,8‰, podczas gdy w sandomiersko-jędrzejowskim wyniosło minus 1,7‰.

Mapa 5. Saldo migracji na 1000 ludności:

Znacząco zmniejszył się ruch migracyjny. Liczba zameldowań na pobyt stały zmalała o 24,3%. W 2008 r. wśród 10,8 tys. osób zameldowanych na terenie Świętokrzyskiego 335 osób przybyło z zagranicy (w 2007 r. wśród 14,3 tys. meldunków stałych odnotowano 346 imigrantów). Tak, jak przed rokiem, wśród ludności napływowej przeważały kobiety – 53,7% oraz osoby osiedlające się na wsi – 60,2%. Liczba migrujących wewnątrz województwa wyniosła 7,6 tys. Spośród pozostałych najwięcej osób przybyło z województwa śląskiego – 0,7 tys. i mazowieckiego – 0,6 tys.

Całkowity odpływ ludności (wymeldowania z pobytu stałego do innej gminy w kraju oraz za granicę) wyniósł 13,1 tys. osób wobec 17,2 tys. w 2007 r. Częściej wymeldowywały się osoby zamieszkałe w miastach – 52,1% oraz kobiety – 54,6%. Spośród opuszczających na stałe województwo świętokrzyskie zdecydowanie największa grupa na cel swojego pobytu wybierała województwo mazowieckie – 1,6 tys. Do małopolskiego wyjechało 0,9 tys. osób, a śląskiego 0,7 tys. Za granicę wymeldowało się z pobytu stałego 652 mieszkańców, tj. o 3,0% więcej niż rok wcześniej. Wśród nich 35,1% emigrowało do Wielkiej Brytanii, 13,8% – do Niemiec a 8,3% – do Stanów Zjednoczonych.

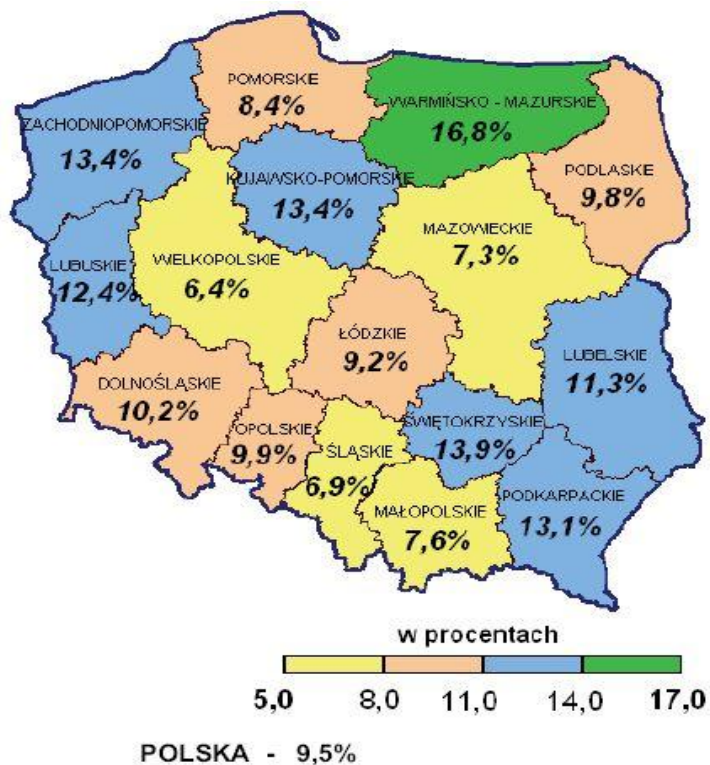
3. Czynniki ekonomiczne

3.1 Bezrobocie

Rynek pracy w województwie charakteryzuje się kilkoma negatywnymi cechami, do których należą:

- znaczący udział wśród bezrobotnych ludzi młodych w wieku 18-24 lata,
- bezrobotni bez zawodu,
- wysoki udział bezrobotnych powracających do rejestrów po raz kolejny,
- wysoki poziom bezrobocia na terenach wiejskich,
- wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych,
- znaczny poziom bezrobocia wśród kobiet,
- niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych.

Mapa 6. Stopa bezrobocia w Polsce według województw. Stan w dniu 31 grudnia 2008r.:

Liczba bezrobotnych w woj. świętokrzyskim według stanu na 31.01.2009 r. wyniosła 83318 osób, w tym:

- 17604 bezrobotnych do 25 roku życia (21, 1% ogółu),
- 44131 bezrobotnych kobiet (53,0%),
- 46576 bezrobotnych zamieszkałych na wsi (55,9%),
- 69755 bezrobotnych bez prawa do zasiłku (83,7%),
- 13563 bezrobotnych z prawem do zasiłku (16,3%),
- 4674 bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (5,6%),
- 2976 bezrobotnych niepełnosprawnych (3,6%).

Poziom bezrobocia na koniec stycznia 2009 roku był najniższy w porównaniu do analogicznego miesiąca od 1999 roku. W odniesieniu do stycznia 2008 roku bezrobocie było niższe w większości powiatów. Najwyższy bezwzględny spadek zanotowano w powiecie ostrowieckim - o 961 osób (10,7%), skarżyskim - o 942 (11,9%), staszowskim - o 652 (14,3%) i sandomierskim - o 640 (13,3%). Wzrost liczby bezrobotnych miał miejsce w czterech powiatach: starachowickim - o 582 osoby (10,5%), m. Kielce - o 266 (2,4%), kieleckim - o 245 (1,6%) oraz opatowskim - o 103 (2,2%).

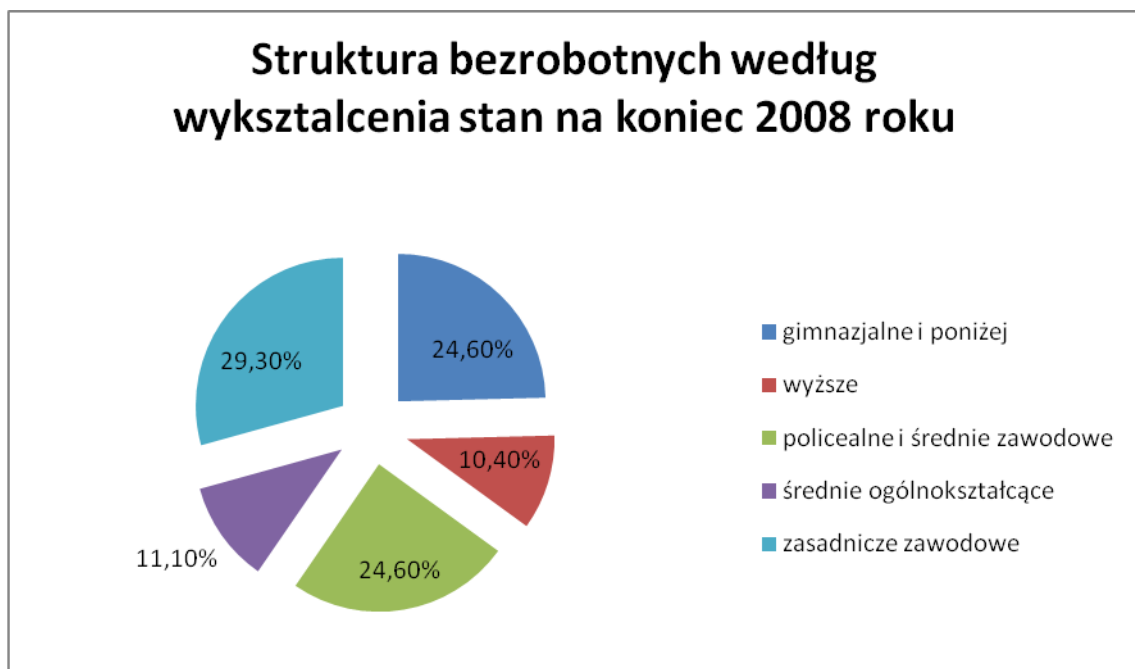
Stopa bezrobocia na koniec stycznia 2009 roku ukształtowała się na poziomie 14,8%, w kraju - 10,5% i była niższa o 0,5 punktu procentowego w porównaniu do stycznia 2008 roku (w kraju o 1,2 punktu).

Stopa bezrobocia w styczniu 2009 roku była najniższa w porównaniu do analogicznego miesiąca w latach 1999 - 2008. Najwyższa stopa bezrobocia wystąpiła w powiatach: skarżyskim - 23,5%, koneckim - 23,2%, kieleckim - 21,0% oraz ostrowieckim - 17,5%, natomiast najniższa w: pińczowskim - 8,7%, buskim - 9,4%, m. Kielce - 10,3% oraz sandomierskim - 10,7%. 2

Na koniec stycznia 2009 roku zarejestrowanych było 47123 długotrwale bezrobotnych (56,6% ogółu), tzn. pozostających w rejestrach urzędów pracy ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, w tym 27626 kobiet (58,6%). W odniesieniu do stycznia 2008 roku populacja ta zmniejszyła się o 9086 osób, tj. o 16,2%.

W zależności od poziomu wykształcenia zróżnicowany był udział długotrwale bezrobotnych. Najniższy wśród osób z wykształceniem wyższym (29,2%) i średnim ogólnokształcącym (33,2%), natomiast najwyższy wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (52,3%) oraz zasadniczym zawodowym (46,9%)

Wykres 2. Struktura bezrobotnych według wykształcenia stan na koniec 2008 roku:

W styczniu 2009 roku do powiatowych urzędów pracy wpłynęło 3.051 ofert pracy, tj. 2,5 - krotnie więcej (o 1.863 oferty) w porównaniu do grudnia 2008 roku i o 475 ofert więcej (18,4%) w odniesieniu do stycznia 2008 roku.

Wśród ofert pracy zgłoszonych w styczniu 2009 roku:

- 1.198, tj. 39,3% stanowiły staże,
- 702, tj. 23,0% to miejsca przygotowania zawodowego,
- 100, tj. 3,3% to prace społecznie użyteczne,
- 45, tj. 1,5% przeznaczono dla osób niepełnosprawnych,
- 20 ofert, tj. 0,7% skierowano do osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki.

Największą ilość ofert pracodawcy zgłosili w powiatach: kieleckim - 727, skarżyskim - 440, m. Kielce - 345, ostrowieckim - 281, staszowskim - 253 i koneckim - 222, najmniej: jędrzejowski - 45 i pińczowski - 46.

Tabela 6. Bezrobocie według typów (osoby):

LP.	BEZROBOCIE	2006	2007	ZMIANA % 06-07	2008	ZMIANA % 07-08
1.	Ogółem	99 406	83 339	-19,28	77 716	-7,24
2.	Osoby poprzednio pracujące ogółem	71 144	60 264	-18,05	56 455	-6,75
3.	Osoby poprzednio pracujące zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu	2 183	1 667	-30,95	1 473	-13,17
4.	Osoby dotychczas niepracujące ogółem	28 262	23 075	-22,48	21 261	-8,53
5.	Osoby zamieszkali na wsi	55 190	46 792	-17,95	43 725	-7,01
6.	Bezrobotni nowo zarejestrowani ogółem	8 854	8 581	-3,18	9 743	11,93
7.	Bezrobotni wyrejestrowani ogółem	6 978	5 746	-21,44	6 123	6,16
8.	Bezrobotni wyrejestrowani z tytułu podjęcia pracy	3 267	2 820	-15,85	2 561	-10,11
9.	Osoby z prawem do zasiłku	11 165	9 626	-15,99	11 713	17,82

Tabela 7. Bezrobocie - mężczyźni (osoby):

LP.	BEZROBOCIE	2006	2007	ZMIANA % 06-07	2008	ZMIANA % 07-08
1.	Ogółem	45 985	37 354	-23,11	35 053	-6,56
2.	Osoby poprzednio pracujące ogółem	34 211	28 237	-21,16	26 713	-5,71
3.	Osoby poprzednio pracujące zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu	836	620	-34,84	421	-47,27
4.	Osoby dotychczas niepracujące ogółem	11 774	9 117	-29,14	8 340	-9,32
5.	Osoby zamieszkali na wsi	25 778	21 082	-22,27	19 539	-7,90

Tabela 8. Bezrobocie – kobiety (osoby):

LP.	BEZROBOCIE	2006	2007	ZMIANA % 06-07	2008	ZMIANA % 06-07
1.	Ogółem	53 421	45 985	-16,17	42 663	-7,79
2.	Osoby poprzednio pracujące ogółem	36 933	32 027	-15,32	29 742	-7,68
3.	Osoby poprzednio pracujące zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu	1 347	1 047	-28,65	1 052	0,48
4.	Osoby dotychczas niepracujące ogółem	16 488	13 958	-18,13	12 921	-8,03
5.	Osoby zamieszkali na wsi	29 412	25 710	-14,40	24 186	-6,30
6.	Osoby z prawem do zasiłku	4 882	4 243	-15,06	5 363	20,88

Tabela 9. Stopa bezrobocia rejestrowego (%):

	2006	2007	ZMIANA % 06-07	2008	ZMIANA % 07-08
Stopa bezrobocia rejestrowego w Województwie Świętokrzyskim	17,7	14,9	-18,79	13,7	-8,76

3.2. Przeciętne wynagrodzenie

Wartości przeciętnego dochodu, przypadającego na 1 mieszkańca regionu świętokrzyskiego systematycznie z roku na rok wzrastają. Województwo świętokrzyskie skupia 3,4 procent krajowego zatrudnienia i wytwarza 2,6 procent polskiego PKB. Przeciętne wynagrodzenie brutto w roku 2008 wyniosło 2 745, 39 (w roku 2007 wyniosło ono 2 467, 07). Oznacza to, iż w relacji do średniej krajowej wzrosło z 86, 1 w 2007 roku do 86,9 w roku kolejnym. Wyjątkiem jest dochód rozporządzalny z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, gdzie widoczny jest wyraźny regres – na koniec 2006 r. wynosił on 74,76 PLN na 1 mieszkańca by w następnym roku obniżyć się o 11,56% do kwoty 71,48 PLN. Rok 2008 to kontynuacja trendu spadkowego – różnic w wysokości 38,1%, co daje 51,76 PLN. Pozostałe kategorie notują wzrost swych wartości. Wskazywać to może na starzenie się mieszkańców regionu – pobierane emerytury, czy kłopoty ze znalezieniem pracy – zasiłki, renty.

Tabela 10. Przeciętny miesięczny dochód na 1 osobę (w PLN):

LP.	DOCHÓD	ROK 2006	ROK 2007	ZMIANA % 06-07	ROK 2008	ZMIANA % 07-08
1.	Rozporządzalny z pracy najemnej (1)	273,86	318,79	14,09	415,36	23,25
2.	Rozporządzalny z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie (2)	79,74	71,48	-11,56	51,76	-38,10
3.	Rozporządzalny z pracy na własny rachunek (3)	43,00	52,99	18,85	82,52	35,79
4.	Rozporządzalny ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej (4)	264,53	292,33	9,51	295,03	0,92
5.	Do dyspozycji (5)	671,20	749,68	10,47	853,12	12,12
6.	Rozporządzalny ogółem (6)	698,44	775,57	9,94	878,18	11,68

Tabela 11. Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę (pln):

LP.	TOWARY I USŁUGI	ROK 2006	ROK 2007	ZMIANA % 06-07	ROK 2008	ZMIANA % 07-08
1.	Towary i usługi konsumpcyjne	584,82	656,48	10,92	721,49	9,01
2.	Żywność i napoje bezalkoholowe	200,09	215,17	7,01	223,14	3,57
3.	Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	14,10	15,51	9,09	16,71	7,18
4.	Odzież i obuwie	34,85	40,44	13,82	40,86	1,03
5.	Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	123,25	134,94	8,66	150,04	10,06
6.	Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	26,69	35,02	23,79	42,09	16,80
7.	Zdrowie	32,50	37,57	13,49	37,22	-0,94
8.	Transport	37,77	55,26	31,65	71,41	22,62
9.	Łączność	30,85	32,77	5,86	34,46	4,90
10.	Rekreacja i kultura	30,37	33,76	10,04	45,67	26,08
11.	Edukacja	8,69	10,44	16,76	9,41	-10,95
12.	Restauracje i hotele	12,67	9,68	-30,89	10,25	5,56
14.	Inne towary i usługi	30,17	33,70	10,47	37,49	10,11
15.	Ogółem	612,06	682,38	10,31	746,54	8,59

4. Pozostałe wskaźniki

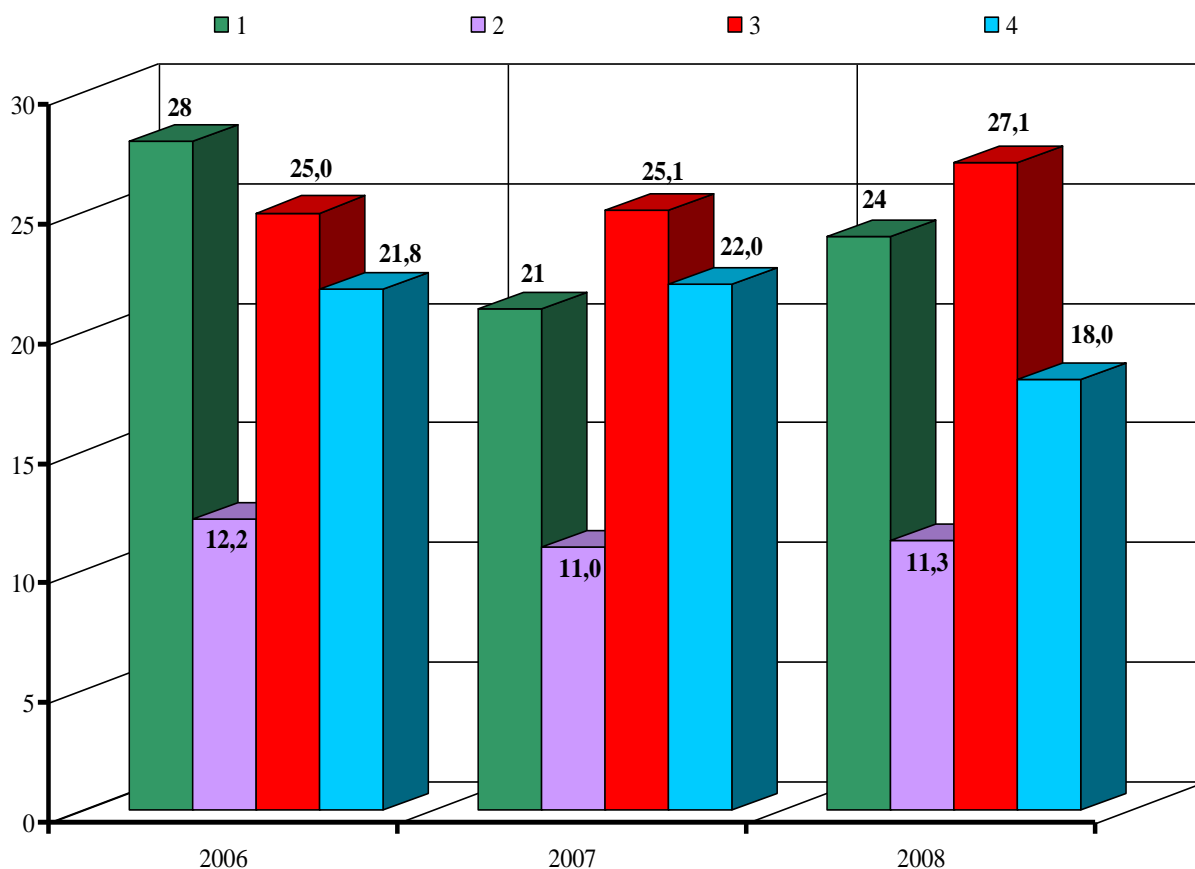
4.1. Ubóstwo

Wskaźnik osób zagrożonych ubóstwem relatywnym w roku 2007 wynosił 21% i oznaczał spadek w porównaniu z rokiem poprzednim (wskaźnik wynosił 28%) o 33,33%. W 2008 r. nastąpił wzrost tej wielkości o 12,5% do poziomu 24% w porównaniu z okresem poprzednim. Poziom wskaźnika minimum egzystencji, czyli granicy ubóstwa skrajnego dla 2006 r. wynosił 12,2 % i w roku 2007 spadł o 10,9% do wysokości 11%. Natomiast wskaźnik ten na grudzień 2008 r. wynosił 11,3% (wzrost o 2,65%). Wysokość relatywnej granicy ubóstwa w 2006 i 2007 roku kształtowała się na niemal identycznym poziomie i wynosiła odpowiednio 25% (rok 2006) i 25,1% (rok 2007). W roku 2008 w porównaniu z poprzednimi latami nastąpiło powiększenie się tej wartości (skok o 7,38%) do poziomu 27,1%. Ustawowa granica ubóstwa, czyli wskaźnik kwoty uprawniającej do ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej na grudzień 2006 r. wynosiła 21,8% i na koniec 2007 r. kształtował się bardzo podobnie – 22%. Rok 2008 to jednak wyraźne obniżenie się tego pułapu do wysokości 18% (różnica w wysokości 22,22%).

Tabela 12. Wskaźniki zagrożenia ubóstwem wg granic ubóstwa – (%) osób w gospodarstwach domowych poniżej granic:

LP.	WSKAŹNIKI	ROK 2006	ROK 2007	ZMIANA %	ROK 2008	ZMIANA %
1.	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych (1)	28	21	-33,33	24	12,50
2.	Minimum egzystencji (2)	12,2	11,0	-10,90	11,3	2,65
3.	Relatywna granica ubóstwa (3)	25,0	25,1	0,39	27,1	7,38
4.	Ustawowa granica ubóstwa (4)	21,8	22,0	0,91	18,0	-22,22

Wykres 3. Wskaźniki zagrożenia ubóstwem wg granic ubóstwa – (%) osób w gospodarstwach domowych poniżej granic:

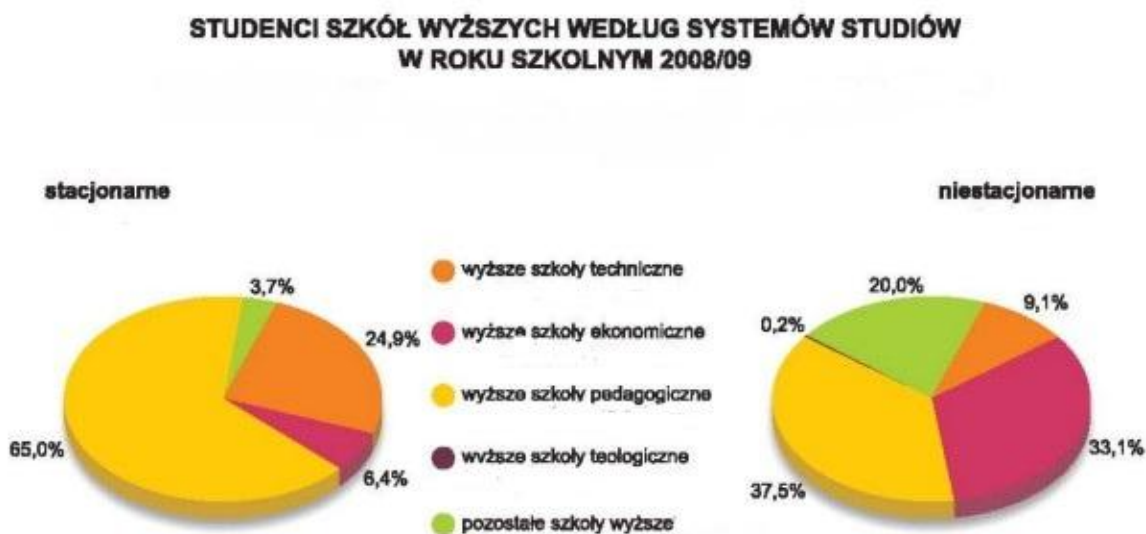
4.2 Szkolnictwo

W Województwie Świętokrzyskim od dłuższego czasu obserwuje się spadek liczby uczących się we wszystkich typach szkół. Spowodowane jest to w głównej mierze tendencjami demograficznymi. Efektem niżu demograficznego, utrzymującego się od początku lat 90-tych, jest sukcesywnie malejąca liczba dzieci i młodzieży szkolnej. Zmniejsza się liczba dzieci w klasach zerowych, a także uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz klas ponadgimnazjalnych. Dopiero w starszych klasach licealnych, policealnych i szkołach wyższych notuje się wzrost populacji młodzieży uczącej się, związany z wyżem demograficznym z lat 80-tych.

Na przełomie 2008/2009 roku na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowały szkoły:

- 616 podstawowe
- 245 gimnazja
- 15 specjalne przysposabiające do pracy
- 62 zasadnicze zawodowe
- 76 licea ogólnokształcące
- 24 licea profilowane
- 94 technika
- 108 policealne
- 15 wyższe

Wykres 4. Studenci szkół wyższych według systemu studiów w roku szkolnym 2008/2009

Jeżeli, chodzi o ludność Województwa Świętokrzyskiego powyżej 15. roku życia 31,3% stanowią osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym. Podobne liczby dotyczą osób z wykształceniem średnim i policealnym, odsetek osób z takim wykształceniem wynosi 31,2%. Natomiast 22,6% ludności województwa posiada wykształcenie zawodowe. Z tej liczby uczniów najwięcej ukończyło kierunki: mechaniczny, ekonomiczny, elektryczno-elektroniczny oraz spożywczo-gastronomiczny. Osoby z wyższym wykształceniem stanowią 9,4% ogółu ludności powyżej 15 roku życia.

5. Pomoc społeczna w województwie świętokrzyskim w latach 2008 – 2009.

5.1 Podopieczni pomocy społecznej.

W 2008 roku z różnych form pomocy społecznej skorzystało 86 093 beneficjentów, którym przyznano decyzją świadczenia. Stanowi to 6,8% mieszkańców województwa przy wskaźniku dla Polski wynoszącym 5,5%. W ogólnej liczbie 56 433 rodzin, które otrzymały świadczenia, 34 922 rodziny co stanowi 62% ogółu, zamieszkuje na wsiach. Rodziny będące odbiorcami pomocy liczyły 176 765 członków co stanowi 13,9% mieszkańców województwa. Średnia dla Polski wynosi 10,1% i zawiera się w przedziale od 7,0% w województwie śląskim do 16,2% w województwie warmińsko-mazurskim. Region nasz zajmuje jedno z czołowych miejsc w kraju pod względem liczby środowisk objętych pomocą oraz liczby osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Tabela 13

Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w 2008r.

Wyszczególnienie	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
		Ogółem:	w tym na wsi	
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych	86 093	56 433	34 922	176 765
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	7 878	7 760	3 608	13 566
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	82 512	52 915	33 088	231 750
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej – ogółem	X	30 264	16 602	95 658
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	X	11 382	6 367	33 833

Źródło: Sprawozdanie MPiPS za rok 2008.

W 2009 roku odbiorcami różnych form pomocy społecznej było 85 033 osób, którym przyznano decyzją świadczenia. Stanowi to 6,7% mieszkańców województwa. W ogólnej liczbie 55 625 rodzin, które otrzymały świadczenia, 30 923 rodziny co stanowi 56% ogółu, zamieszkuje na wsiach. Rodziny będące odbiorcami pomocy liczyły 169 364 członków co stanowi 13,4% mieszkańców województwa. Województwo nasze, podobnie jak w 2008 roku, zajmuje jedno z pierwszych miejsc w kraju pod względem liczby środowisk objętych pomocą oraz liczby osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Tabela nr 14

Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w 2009r.

Wyszczególnienie	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
		Ogółem:	w tym na wsi	
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych	85 033	55 625	30 923	169 364
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	9 982	9 547	5 217	19 247
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	79 114	50 275	28 555	157 983
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej – ogółem	X	38 418	18 590	262 216
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	X	11 712	6 316	33 833
Praca socjalna prowadzona w oparciu o KONTRAKT SOCJALNY	LICZBA KONTRAKTÓW SOCJALNYCH		LICZBA OSÓB OBJĘTA KONTRAKTAMI SOCJALNYMI	
	3 067		4 479	

Źródło: Sprawozdanie MPiPS za 2009rok.

W porównaniu z rokiem 2008 zmniejszyła się: liczba osób objętych pomocą społeczną o niecałe 2 %, liczba rodzin ogółem również o niecałe 2 % ale już bardzo wyraźnie liczba rodzin mieszkających na wsi i będąca odbiorcami świadczeń o ponad 11 %. Zmniejszyła się również w sposób zauważalny o niecałe 5 % liczba członków rodzin osób, które pobrały świadczenia przyznane decyzją. W 2009 roku, w porównaniu z rokiem 2008, znacząco wzrosła o ponad 26% liczba osób, którym przyznano świadczenie, w ramach zadań zleconych realizowanych przez gminy i powiaty. Natomiast w ramach zadań własnych realizowanych przez gminy i powiaty naszego województwa nastąpił spadek o 5% liczby osób, którym przyznano świadczenia decyzją.

W 2009r. świadczeniobiorcy stanowili 6,7% mieszkańców województwa przy jednoczesnym spadku liczby ludności regionu o 1%.

Tabela nr 15

Świadczeniobiorcy pomocy społecznej a mieszkańcy regionu

Rok	Liczba mieszkańców województwa - ogółem	Liczba osób i rodzin objętych pomocą	%
2008	1 272 784	86 093	6,8
2009	1 265 300	85 033	6,7
2008=100%	99%	99%	

Źródło: Sprawozdanie MPiPS za rok 2008 i 2009.

Analizując liczbę i strukturę odbiorców pomocy społecznej, w okresie od transformacji ustrojowej do dnia dzisiejszego, można zauważyć wielokrotne zmiany obydwu parametrów. Podyktowane to jest dwoma czynnikami: wewnętrznym i zewnętrznym.

Czynnik wewnętrzny systemu :

- zmieniające się na przestrzeni lat ustawodawstwo w zakresie pomocy społecznej skutkujące zmianą kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymywania świadczeń,
- zmiana form pomocy społecznej głównie świadczeń pieniężnych.

Czynnik zewnętrzny:

- zmiany w wolumenie środków finansowych pochodzących z budżetu państwa przeznaczanych na pomoc społeczną ,
- zmienność wskaźników gospodarczych w tym stopy bezrobocia,
- zmiany ustawowe w systemie ubezpieczeń społecznych,
- zmiany ustawowe w funkcjonowaniu i finansowaniu służby zdrowia.

Obydwa powyższe czynniki generowały wzrost zapotrzebowania na środki służące finansowaniu pomocy społecznej w Polsce.

5.2 Przyczyny przyznawania pomocy.

Wśród powodów trudnej sytuacji życiowej rodzin w 2008r. w naszym województwie pierwsze miejsce zajmuje bezrobocie. Pomoc z tego tytułu otrzymało 24 074 rodzin.

Drugim powodem jest ubóstwo. W tym przypadku pomoc uzyskało 23 257 rodzin.

Na kolejnym miejscu sklasyfikowano długotrwałą chorobę. Ten czynnik skutkował pomocą skierowaną do 15 631 rodzin.

Kolejne miejsca zajmują odpowiednio:

- niepełnosprawność skutkująca pomocą dla 12 974 rodzin,
- bezradność w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego – pomoc dla 7 718 rodzin,
- potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietności – pomoc dla 3 907 rodzin,
- alkoholizm – pomoc dla 3 184 rodzin,
- bezdomność – pomoc dla 628 rodzin,
- przemoc w rodzinie – pomoc dla 521 rodzin,
- trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego – pomoc dla 428 rodzin,
- zdarzenie losowe – pomoc dla 341 rodzin,
- sytuacja kryzysowa – pomoc dla 144 rodzin,

- klęska żywiołowa lub ekologiczna – pomoc dla 143 rodzin,
- sieroctwo – pomoc dla 122 rodzin,
- narkomania – pomoc dla 55 rodzin,
- nieumiejętność przystosowania się do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze – pomoc dla 44 rodzin,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy – pomoc dla 1 rodziny,
- potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi – 0 rodzin.

Tabela nr 16

Przyczyny trudnej sytuacji życiowej rodzin w 2008 roku.

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach:
		Ogółem:	w tym na wsi:	
1.	Ubóstwo	23 257	12 223	72 969
2.	Sieroctwo	122	61	418
3.	Bezdomność	628	178	837
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	3 907	2 843	20 971
	<i>w tym wielodzietność</i>	2 956	2 419	17 748
5.	Bezrobocie	24 074	14 046	80 731
6.	Niepełnosprawność	12 974	7 037	33 510
7.	Długotrwała choroba	15 631	8 502	43 973
8.	Bezradność w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego	7 718	4 867	33 585
9.	Przemoc w rodzinie	521	207	2 080
10.	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
11.	Alkoholizm	3 184	1 684	10 766
12.	Narkomania	55	13	83
13.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	428	202	727
14.	Nieumiejętność przystosowania do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	44	16	83
15.	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	1	0	1
16.	Zdarzenia losowe	341	273	937
17.	Sytuacja kryzysowa	144	98	520
18.	Klęska żywiołowa lub ekologiczna	143	140	677

Źródło: Sprawozdanie MPiPS za rok 2008

W 2009 roku, w porównaniu do roku poprzedniego, zmieniła się struktura powodów udzielania pomocy i tak na pierwsze miejsce wysunęło się ubóstwo – świadczenia skierowano do 28 197 rodzin. Na drugim miejscu znalazło się bezrobocie – 24 229 rodzin otrzymało pomoc. Na trzecim miejscu, analogicznie jak w roku poprzednim, znalazła się jako powód długotrwała choroba – pomoc uzyskało 17 336 rodzin.

Kolejne miejsca zajęły odpowiednio następujące przyczyny trudnej sytuacji życiowej rodzin:

- niepełnosprawność – 16 166 rodzin uzyskało świadczenia,
- bezradność w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego – pomoc skierowana do 7 771 rodzin,
- potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietności – ta przyczyna implikowała pomoc dla 3 927 rodzin,
- alkoholizm – 3 889 rodzin uzyskało pomoc,
- przemoc w rodzinie – pomoc dla 1 955 rodzin,
- bezdomność - 903 rodziny uzyskały świadczenia,
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego – 534 rodziny uzyskały pomoc,
- klęska żywiołowa lub ekologiczna – świadczenia przyznano dla 532 rodzin,
- sieroctwo – pomoc dla 381 rodzin,
- zdarzenia losowe – zasiłki wypłacono 284 rodzinom,
- sytuacja kryzysowa – pomoc dla 182 rodzin,
- nieumiejętność przystosowania do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo- wychowawcze – materialne wsparcie dla 80 rodzin,
- narkomania – pomoc socjalna dla 66 rodzin,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy – pomoc dla 4 rodzin,
- potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi – 0 rodzin.

W 2009 roku, w porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano bardzo wyraźny wynoszący 17% wzrost liczby rodzin, którym udzielono pomocy z powodu trudnej sytuacji życiowej. Zauważyć przy tym należy, że wzrost ten sięgający prawie 20% dotyczy jedynie rodzin zamieszkałych w miastach naszego województwa. W analogicznym okresie czasu, liczba rodzin którym udzielono wsparcia z przyczyn skutkujących ich trudną sytuacją życiową i zamieszkujących na wsi zmalała o 2%. Jednocześnie wzrost liczby osób w rodzinach, którym udzielono wsparcia wyniósł 9%.

Tabela nr 17

Przyczyny trudnej sytuacji życiowej rodzin w 2009 roku.

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach: 330 247
		Ogółem: 109 437	w tym na wsi: 53 917	
1.	Ubóstwo	28 197	12 009	77 878
2.	Sieroctwo	381	69	1 095
3.	Bezdomność	903	173	1 062
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	3 927	2 944	21 147
	<i>w tym wielodzietność</i>	3 001	2 528	17 839
5.	Bezrobocie	24 229	13 126	77 065
6.	Niepelnosprawność	16 166	7 011	38 487
7.	Długotrwała choroba	17 336	8 453	43 615
8.	Bezradność w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego	7 771	4 591	31 322
9.	Przemoc w rodzinie	1 955	259	6 770
10.	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
11.	Alkoholizm	3 889	1 679	9 615
12.	Narkomania	66	9	101
13.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	534	235	856
14.	Nieumiejętność przystosowania do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	80	22	106
15.	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	4	2	13
16.	Zdarzenia losowe	284	194	833
17.	Sytuacja kryzysowa	182	85	512
18.	Klęska żywiołowa lub ekologiczna	532	528	1 931

Źródło: Sprawozdanie MPiPS za rok 2009.

W 2009 roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, zmieniła się struktura powodów udzielania pomocy i tak:

1) wzrosła liczba rodzin, którym została udzielona pomoc z powodu:

- ubóstwa – o 21%,
- sieroctwa – ponad trzykrotnie,
- bezdomności – o 44%,
- potrzeby ochrony macierzyństwa – o 1%,
- bezrobocia – również o 1%,
- niepełnosprawności – o 25%,
- długotrwałej choroby – o 11%,
- bezradności w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego – o 1%,
- przemocy w rodzinie – blisko czterokrotnie,
- alkoholizmu – o 22%,
- narkomani – o 20%,
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego – o 25%,
- nieumiejętności przystosowania do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze – o 82%,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy – czterokrotnie,
- sytuacji kryzysowej – o 26%,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej – prawie czterokrotnie.

2) zmalała natomiast liczba rodzin, którym została udzielona pomoc z powodu zdarzeń losowych - o 17%.

3) bez zmian pozostała liczba rodzin, którym została udzielona pomoc z powodu potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi.

Z powyższych zestawień wynika, iż w przypadku trzech przyczyn powodujących trudną sytuację życiową rodzin tj. sieroctwa , przemocy w rodzinie i klęski żywiołowej lub ekologicznej, liczba rodzin, którym udzielono pomocy wzrosła kilkakrotnie. O ile klęska żywiołowa lub ekologiczna jest podyktowana siłą wyższą i niezależną od woli ludzkiej o tyle sieroctwo a przede wszystkim przemoc w rodzinie zdeterminowana jest działaniem i zachowaniem ludzi.

5.3 Kadra, baza i struktura organizacyjna pomocy społecznej.

Kadra pomocy społecznej województwa świętokrzyskiego na dzień 31.12.2009r. liczy 5 174 osoby, z tego:

- 2 190 w domach pomocy społecznej,
- 238 w ośrodkach wsparcia, w tym:
- 202 w środowiskowych domach samopomocy,
- 4 w domach dziennego pobytu,
- 3 w noclegowniach,
- 15 w ośrodkach interwencji kryzysowej,
- 14 w innych ośrodkach wsparcia,
- 212 w powiatowych centrach pomocy rodzinie,
- 2 000 w ośrodkach pomocy społecznej,
- 438 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- 17 w Wydziale Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego,
- 9 w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej i Zdrowotnej w Kielcach.

Struktura zatrudnienia, w poszczególnych rodzajach jednostek organizacyjnych do ogółu zatrudnionych w pomocy społecznej, w województwie świętokrzyskim w 2009 roku przedstawia się w sposób następujący:

- domy pomocy społecznej – 42,33%,
- ośrodki pomocy społecznej – 38,65%,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze – 8,47%,
- powiatowe centra pomocy rodzinie – 4,10%,
- środowiskowe domy samopomocy – 3,90%,
- inne ośrodki wsparcia – 2,05%,
- Wydział Polityki Społecznej ŚUW – 0,33%
- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej i Zdrowotnej – 0,17%.

Tabela nr 18

Zatrudnienie w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej województwa świętokrzyskiego w latach 2008 – 2009.

Jednostka administracyjna	Liczba pracowników		Dynamika zatrudnienia 2009/2008 w %
	2008	2009	
Ogółem: <i>w tym:</i>	4 964	5 174	104
Domy pomocy społecznej	2 139	2 190	102
Środowiskowe domy samopomocy	215	202	94
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	422	438	104
Ośrodki pomocy społecznej	1 879	2 000	106
Powiatowe centra pomocy rodzinie	177	212	120
Inne ośrodki wsparcia	105	106	101
Wydział Polityki Społecznej ŚUW	15	17	113
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej i Zdrowotnej	12	9	75

Źródło: Sprawozdanie MPiPS – 03 za lata 2008 i 2009

Na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonują obecnie (stan na 31.12.2009r.) następujące jednostki organizacyjne pomocy społecznej:

1. 33 domy pomocy społecznej w tym 3 niepubliczne dysponujące 3 385 miejscami,
2. 5 placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym i osobom w podeszłym wieku z liczbą miejsc – 154,
3. 43 placówek opiekuńczo – wychowawczych z 2 213 miejscami z czego:
 - 12 placówek socjalizacyjnych z czego 8 interwencyjnych,
 - 21 rodzinnych domów dziecka – 193 miejsca,
 - 5 placówek rodzinnych, w tym jedna niepubliczna,
 - 1 placówka wielofunkcyjna, łącząca działania interwencyjne i socjalizacyjne,
 - 2 ogniska wychowawcze,
 - 2 ośrodki adopcyjno – opiekuńcze.
4. 29 ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym 5 niepublicznych,
5. 28 ośrodków wsparcia dla osób bezdomnych w tym:
 - 7 placówek dla kobiet (samotnych kobiet, matek z dziećmi i ofiar przemocy oraz bezdomnych i niepełnosprawnych),
 - 4 placówki dla mężczyzn bezdomnych i niepełnosprawnych,
 - 4 noclegownie w tym 1 dla mężczyzn,
 - 13 pozostałych placówek w tym: ogrzewalnia miejska, centrum medyczne, domy opieki i schroniska.
6. 22 środowiskowe domy samopomocy dysponujące 574 miejscami, z których korzysta 616 osób
7. 3 ośrodki interwencji kryzysowej,
8. 57 organizacji pozarządowych, działających na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym, bezdomnym, długotrwale chorym, starszym oraz dzieci i młodzieży.

5.4 Koszt świadczeń pomocy społecznej w 2008 i 2009r.

Wysokość świadczeń skierowana do odbiorców w ramach pomocy społecznej realizowanej przez gminy i powiaty w 2009 roku w województwie świętokrzyskim wyniosła 153 978 373 zł. Na ich wysokość złożyły się koszty:

- zadań własnych – 124 236 611,00 zł,
- zadań zleconych – 29 741 762,00 zł,

Tabela nr 19

Koszt pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim w latach 2008-2009.

Koszt świadczeń	Rok 2008 w zł	Rok 2009 w zł	Dynamika w % 2009/2008
Ogółem:	145 723 257	153 978 373	106
w tym:			
zadania własne	115 806 029	124 236 611	107
w tym:			
realizowane przez gminę	98 731 414	107 174 190	108
realizowane przez powiat	17 074 615	17 062 421	100
zadania zlecone	29 917 228	29 741 762	99
w tym:			
realizowane przez gminę	29 917 228	29 741 762	99

Źródło: Sprawozdanie MPiPS za rok 2008 i 2009.

W 2009 roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrósł koszt udzielonych świadczeń o 6% co implikowało kwotą ponad 8 mln złotych. Największy wzrost odnotowano w kosztach zadań własnych realizowanych przez gminy – o 8%. Pozostałe działania zarówno realizowane przez gminy jak i powiatowy pozostały na niezmiennym poziomie.

6. Programy wojewódzkie w zakresie polityki społecznej

Zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb oraz kreowanie warunków umożliwiających im godne życie. Wykorzystywana w pomocy społecznej analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej pozwala na rozwijanie tych form wsparcia, które najlepiej odpowiadają na zidentyfikowane potrzeby. Tego typu działania ujęte są w opracowywanych i wdrażanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej i Zdrowotnej w Kielcach programach wojewódzkich w zakresie polityki społecznej.

Programy realizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej i Zdrowotnej to:

- Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu na lata 2006 – 2013,
- Program pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudnionych osób niepełnosprawnych,
- Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na lata 2006 – 2013,
- Program przeciwdziałania narkomanii na lata 2006-2010,
- Program współpracy samorządu województwa świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi,

W dalszej części niniejszego rozdziału, zostanie przedstawiona charakterystyka wyżej wymienionych programów.

6.1 Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałaniu ich wykluczeniu społecznemu na lata 2006 – 2013

Głównym celem Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałaniu ich wykluczeniu społecznemu na lata 2006 – 2013 jest *zapobieganie powstawaniu ryzyka wykluczenia społecznego*. W programie tym zostało założonych siedem celów strategicznych:

- kształtowanie społecznych postaw akceptacji i tolerancji wobec niepełnosprawności i autonomii osób niepełnosprawnych,
- wspieranie aktywizacji i integracji osób niepełnosprawnych poprzez system pomocy społecznej,
- zwiększanie aktywności i mobilności społecznej osób niepełnosprawnych,
- stworzenie optymalnych warunków wychowania i kształcenia dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- ograniczenie dyskryminacji osób niepełnosprawnych w dostępie do usług świadczonych na rzecz ogółu obywateli,
- wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych,
- tworzenie regionalnej wiedzy i potencjału dla wdrażania nowych działań na rzecz osób niepełnosprawnych,

6.2 Program pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudnionych osób niepełnosprawnych

W założeniach programu pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych na lata 2007 – 2013, głównym celem jest *zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych oraz zwiększenie ich szans na rynku pracy*. Program ten zakłada pięć celów szczegółowych.

- wyposażenie osób niepełnosprawnych w umiejętności poruszania się po rynku pracy, rozpoznawanie indywidualnych cech beneficjentów Programu i ich właściwe ukierunkowanie,
- stworzenie bezrobotnym niepełnosprawnym szans zatrudnienia,
- wsparcie chronionego rynku pracy i zakładów aktywności zawodowej,
- wsparcie niepełnosprawnych w dostępie do informacji prawnej dotyczących różnych dziedzin życia społecznego,
- koordynowanie działań administracji rządowej, samorządowej oraz organizacji pozarządowych na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

6.3 Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na lata 2006 – 2013

W programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na lata 2006 – 2013, określony został cel główny oraz dziewięć celów operacyjnych. Cel główny powyższego programu to *ograniczenie skutków zdrowotnych i społecznych nadmiernego spożycia alkoholu wśród mieszkańców województwa świętokrzyskiego*.

Cele operacyjne programu:

- zmniejszanie konsumpcji alkoholu przez młodzież i dorosłych,
- zmniejszanie śmiertelności i degradacji psychofizycznej osób uzależnionych,
- edukacja społeczeństwa w zakresie zdrowotnych i społecznych konsekwencji nadużywania alkoholu,
- zmniejszanie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych nadużywaniem alkoholu,
- przeciwdziałania przemocy w rodzinie i agresji rówieśniczej,
- aktywizacja zawodowa osób uzależnionych od alkoholu, które pozytywnie ukończyły leczenie trwają w abstynencji,
- zmniejszanie udziału nietrzeźwości wśród przyczyn naruszania prawa i porządku publicznego,
- zmniejszanie rozmiarów naruszenia prawa na rynku alkoholowym,
- tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej dla realizacji Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

6.4 Program przeciwdziałania narkomanii na lata 2006-2010

W programie przeciwdziałania narkomanii na lata 2006 – 2010, zostały określone trzy obszary problemowe:

- ❖ profilaktyka,
- ❖ leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód,
- ❖ badania i monitoring,

W ramach tych obszarów zostały określone cele oraz priorytety:

Profilaktyka – cel *zahamowanie tempa wzrostu popytu na narkotyki*

Priorytety założone w tym obszarze to:

- aktywizacja instytucji społecznych w działania w sferze zapobiegania i zwalczania narkomanii,
- podniesienie jakości i efektywności strategii oraz programów przeciwdziałania narkomanii wdrażanych na terenie województwa,
- podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku,

Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych, reintegracja społeczna – cel

Zredukowanie negatywnych skutków zdrowotnych używania narkotyków, które wystąpiły u osób uzależnionych.

Priorytety założone w tym obszarze to:

- poprawa jakości postępowania leczniczego, terapeutycznego, rehabilitacyjnego i programów ograniczania szkód zdrowotnych,
- poprawa dostępności świadczeń zdrowotnych na poziomie lokalnym i regionalnym,

Badania i monitoring – cel, *rozpoznawanie skali zjawiska narkomanii i jej skutków oraz poprawa skuteczności i efektywności działań realizowanych w ramach Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii a także Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii.*

Priorytety założone w tym obszarze to:

- organizowanie i prowadzenie badań społecznych mających zastosowanie w pomiarze sytuacji w obszarze epidemiologii narkomanii,
- organizowanie i prowadzenie badań społecznych mających zastosowanie w pomiarze sytuacji w obszarze reakcji społecznych na problem narkomanii,
- rozwój i konsolidacja systemu informacji o narkotykach w szczególności przez realizację monitoringu wojewódzkiego i monitoringów lokalnych.

6.5 Program współpracy samorządu województwa świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi

Głównym celem programu współpracy samorządu województwa świętokrzyskiego z organizacjami społecznymi jest *kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym, poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną i organizacjami samorządowymi. Służyć temu może wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji ważnych celów społecznych.* Cele szczegółowe powyższego programu to :

- umocnienie lokalnych działań, stworzenie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych,
- zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w województwie,
- poprawę jakości życia poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych,
- integracja podmiotów polityki lokalnej obejmującej swym zakresem sferę zadań publicznych wymienionych w art. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- otwarcie na innowacyjność, konkurencyjność poprzez umożliwienie organizacjom pozarządowym indywidualnego wystąpienia z ofertą realizacji projektów konkretnych zadań publicznych,
- wypracowanie rocznego modelu regionalnej współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a jednostkami samorządu terytorialnego.

7. Współpraca Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej i Zdrowotnej z organizacjami pozarządowymi.

Współpraca samorządów z organizacjami pozarządowymi jest urzeczywistnieniem abstrakcyjnie brzmiącej idei dialogu społecznego i partnerstwa. Rola organizacji pozarządowych jest ogromna, bowiem działają one na różnych płaszczyznach dotycząc niemal każdego obszaru życia społecznego i gospodarczego Województwa Świętokrzyskiego - w tym także pomocy społecznej. Motywem działania trzeciego sektora jest działanie na rzecz wybranego wycinka interesu publicznego. Podstawowe cele organizacji samorządowych mają zatem charakter społeczny a nie ekonomiczny.

Jednym z działań Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej i Zdrowotnej w Kielcach jest między innymi współpraca z organizacjami pozarządowymi. Celem współpracy Ośrodka z trzecim sektorem jest wspieranie organizacji, dzięki którym w szerszym zakresie będą zaspokajane potrzeby mieszkańców regionu. Ponadto, wspólne działania z organizacjami pozarządowymi umożliwią dotarcie do szerszej grupy osób potrzebujących wsparcia, aktywizacji i integracji społecznej.

Na I kwartał 2008 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było 58 237 stowarzyszeń i 9 106 fundacji. W województwie świętokrzyskim, liczba zarejestrowanych organizacji w przeliczeniu na 10 tysięcy mieszkańców wynosi 13, co w odniesieniu do innych województw klasyfikuje region na ostatnim miejscu w kraju.

Uchwałą Nr XII/215/08 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 4 lutego 2008r. został przyjęty do realizacji Program Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi na 2008 r.

W programie został określony cel główny: ***kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym, poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi.*** Cel ten został osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

- Umocnienie lokalnych działań, stworzenie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych.
- Zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w województwie.
- Poprawa jakości życia, poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych.

- Integracja podmiotów polityki lokalnej obejmującej swym zakresem sferę zadań publicznych wymienionych w art.4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
- Otwarcie na innowacyjność, konkurencyjność poprzez umożliwienie organizacjom pozarządowym indywidualnego wystąpienia z ofertą realizacji projektów konkretnych zadań publicznych.
- Wypracowanie rocznego modelu regionalnej współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a jednostkami samorządu terytorialnego.

Program realizowany był zarówno w formie współpracy finansowej, jak i pozafinansowej przez niektóre departamenty Urzędu Marszałkowskiego, jak również przez Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach.

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w ubiegłym roku wspierał działalność organizacji pozarządowych poprzez współpracę finansową jak i pozafinansową w następujących obszarach:

- Ochrona i promocja zdrowia: – zapobieganie alkoholizmowi.
– zwalczanie narkomanii.
– programy zdrowotne
- Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.
- Krajoznawstwo oraz wypoczynek dzieci i młodzieży.
- Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji.
- Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego.
- Działania na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Promocja i organizacja wolontariatu.
- Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.
- Nauka, edukacja, oświata i wychowanie.

Główne formy współpracy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi z obszaru:

Pomocy społecznej obejmują:

- tworzenie warunków do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej,
- współorganizację szkoleń i programów dla osób niezaradnych życiowo,
- organizację szkoleń, konferencji i seminariów dla przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Ochrony i promocji zdrowia obejmują:

- organizację szkoleń dotyczących profilaktyki uzależnień,
- realizację projektów edukacyjnych skierowanych do różnych grup społecznych,
- działania w ramach profilaktyki uniwersalnej ukierunkowane na promocję zdrowego stylu życia oraz monitoringu problemów społecznych.

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych obejmują:

- współorganizację szkoleń, zajęć wykładowo-warsztatowych dla przedstawicieli organizacji non-profit,
- organizację uroczystości i imprez plenerowych dla osób niepełnosprawnych mających na celu aktywizację i przezwyciężanie barier psychologicznych.

Analiza realizacji zadań wynikających z Programu podejmowanych w zakresie ochrony i promocji zdrowia oraz pomocy społecznej tj. w ramach konkursów ogłaszanych przez Departament Zdrowia i Polityki Społecznej w latach 2005-2008 wykazuje wyraźnie istniejącą dysproporcję w aktywności organizacji pozarządowych pomiędzy miastem Kielce i powiatem kieleckim, a powiatami ościennymi. Niewielką aktywność wykazują organizacje z terenu powiatu ostrowieckiego, starachowickiego, skarżyskiego, sandomierskiego, koneckiego. Nie wykazują aktywności organizacje działające na terenie powiatów: opatowskiego, staszowskiego, kazimierskiego, pińczowskiego, buskiego, jędrzejowskiego oraz włoszczowskiego.

Fakt ten wyraźnie wskazuje na konieczność podjęcia działań zmierzających do wzmocnienia inicjatyw obywatelskich na tych terenach.

8. Obserwatorium Integracji Społecznej w Kielcach – informacje podstawowe

8.1 Utworzenie i lokalizacja OIS

Obserwatorium Integracji Społecznej w Kielcach powstało na podstawie umowy zawartej w dniu 21. 08.2009 r. między Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich w Warszawie a Województwem Świętokrzyskim z siedzibą w Kielcach w zakresie realizacji zadania „Wsparcie systemowe instytucji pomocy społecznej i integracji społecznej” w ramach Priorytetu I Zatrudnienie i Integracja Społeczna Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Obserwatorium Integracji Społecznej zostało powołane w strukturze organizacyjnej Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej i Zdrowotnej w Kielcach. Siedziba OIS mieści się w budynku Urzędu Marszałkowskiego, przy Aleji IX Wieków Kielc 3, 25 – 516 Kielce. Pomieszczenia zajmowane przez OIS mają łączną powierzchnię 30,2 m². Stanowiska pracy wyposażone są w meble biurowe zakupione ze środków finansowych zaplanowanych na ten cel w umowie, oraz dwa aparaty telefoniczne. Do chwili sporządzania raportu otwarcia, pracownicy OIS korzystają ze sprzętu komputerowego użyczonego z zasobów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego

8.2 Struktura organizacyjna

Obserwatorium Integracji Społecznej uchwałą Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Nr 2340/10 z dnia 14 stycznia 2010 w sprawie wprowadzenia zmian w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach, zostało włączone w strukturę organizacyjnej Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej i Zdrowotnej w Kielcach.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej i Zdrowotnej w Kielcach, działa na prawach departamentu w jego skład wchodzi: Oddział Polityki Społecznej oraz Oddział Polityki Zdrowotnej. ROPSiZ jest kierowany przez dyrektora przy pomocy zastępcy, kierowników oddziałów i koordynatorów zespołów.

Obserwatorium Integracji Społecznej funkcjonuje na zasadach zespołu w Oddziale Polityki Społecznej. W zespole obserwatorium zatrudnionych jest czterech pracowników. Docelowo w zespole OIS- u zostanie wyznaczony koordynator.

Usytuowanie Obserwatorium w strukturze ROPSiZ – u oznacza, iż pracownicy zespołu OIS będą realizować zadania wynikające z umowy z CRZL, jak i wynikające z funkcjonowania w ramach ROPSiZ – u.

9. Plany działania OIS na 2010 rok

Koncepcja funkcjonalno – organizacyjna Obserwatorium Integracji Społecznej, przewiduje iż działania OIS mają przyczynić się do

- monitorowania zjawisk i problemów społecznych występujących w regionie,
- gromadzenia danych nt. problemów społecznych występujących w środowiskach lokalnych, które będą mogły być wykorzystywane w opracowaniu lokalnych strategii problemów społecznych,
- poszukiwanie rozwiązań systemowych na poziomie krajowym,
- monitorowanie działalności instytucji sprzyjających aktywnej integracji,
- analizy skuteczności realizowanych projektów i stosowanych form pomocy przez instytucje aktywnej integracji
- zebranie i udostępnienie istniejących opracowań, raportów danych dotyczących aktywnej integracji,
- upowszechnienie innowacyjnych i skutecznych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej
- upowszechniania informacji nt. realizowanych w regionie projektach.

Wymienione efekty działań OIS wyznaczają pewne ramy dla formowania zadań Obserwatorium. Zadania te można podzielić na grupy:

- badawcza
- doradcza
- informacyjna
- organizacyjna

W ramach tych obszarów zespół Obserwatorium Integracji Społecznej w Kielcach opracował plan działań na rok 2010 oraz lata kolejne do 2013 roku włącznie.

W 2010 roku Obserwatorium Integracji Społecznej w Kielcach podejmować będzie m.in. następujące działania.

W zakresie funkcji badawczej:

- 1) przygotowanie Bilansu potrzeb w zakresie pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim na rok 2010,
- 2) opracowanie analizy regionalnej dotyczącej skali ubóstwa oraz jego przyczyn w województwie świętokrzyskim,
- 3) udział w zintegrowanym badaniu przygotowywanym przez Instytut Rozwoju Służb Społecznych nt. „Instytucjonalno – Organizacyjna odpowiedź na potrzeby osób starszych”,
- 4) przeprowadzenie i opracowanie wyników badań dotyczących przyczyn oraz metody przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – w percepcji pracowników socjalnych województwa świętokrzyskiego,
- 5) opracowanie analizy regionalnej dotyczącej problematyki osób niepełnosprawnych w województwie świętokrzyskim.

W zakresie funkcji doradczej:

- 1) opracowanie rekomendacji na podstawie wyników przeprowadzonych badań i analiz, oraz przekazanie ich marszałkowi województwa, wojewodzie oraz podległym im jednostką,
- 2) udział w pracach nad wojewódzką strategią polityki społecznej,
- 3) udział w pracach nad wojewódzką strategią przeciwdziałania narkomanii,

W zakresie funkcji informacyjnej:

- 1) utworzenie i aktualizacja strony internetowej Obserwatorium Integracji Społecznej,
- 2) opracowanie i przekazywanie bezpłatnego newslettera,
- 3) zorganizowanie konferencji nt. walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym w województwie świętokrzyskim w ramach europejskiego roku walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

W zakresie funkcji organizacyjnej:

- 1) opracowanie bilansu otwarcia i harmonogramu działań na 2010 rok, oraz przekazanie go do Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich w Warszawie i Instytutu Rozwoju Służb Społecznych w Warszawie,
- 2) opracowanie sprawozdania z działań OIS za 2010 rok i przekazanie go do CRZL i IRSS.

10. Plany Działania Obserwatorium Integracji Społecznej w Kielcach na lata 2011 – 2013

10.1 Badania, monitoring, analiza zjawisk i problemów społecznych

Plany w zakresie działalności badawczo - analitycznej Obserwatorium Integracji Społecznej w Kielcach, obejmują szereg projektów badawczych dotyczących niekorzystnych zjawisk społecznych występujących w województwie świętokrzyskim takich jak: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, wielodzietność. Obserwatorium zakłada, cykliczność tych badań w cyklach dwuletnich co pozwoli na monitorowanie powyższych zjawisk.

Prowadzone będą badania dotyczące zjawiska starzenia się społeczeństwa regionu, ponieważ jest to proces, który może stanowić istotny problem społeczny, wymagający wnikliwego rozpoznania i zamiany w zakresie polityki społecznej.

Obserwatorium Integracji Społecznej, będzie corocznie przeprowadzać badanie „Bilans Potrzeb Pomocy Społecznej”, które to jest ustawowym obowiązkiem samorządu województwa.

Plany w zakresie działalności badawczej OIS w Kielcach, obejmują również, badania dotyczące pomiaru efektywności działań pomocy społecznej na poziomie gmin oraz powiatów województwa świętokrzyskiego, w szczególności:

- *działalności ośrodków pomocy społecznej w zakresie aktywnej integracji.*
- *stan wykształcenia i przygotowania zawodowego kadry pomocy społecznej*
- *realizacja projektów systemowych w ramach PO KL oraz ich skuteczność*
- *efektywność systemu pomocy i integracji społecznej*

Obserwatorium Integracji Społecznej planuje aktywnie włączać się w realizację zintegrowanych badań organizowanych przez Instytut Rozwoju Służb Społecznych. Badania te będą prowadzone przy użyciu jednolitych narzędzi badawczych co pozwoli w sposób miarodajny porównać skalę badanych problemów w regionie świętokrzyskim na tle innych regionów.

Plany OIS w Kielcach obejmują również stworzenie informatora o wszystkich podmiotach działających na rzecz pomocy i integracji społecznej w województwie.

Informator ten będzie zbiorem tych podmiotów z uwzględnieniem zakresu i skali ich działalności. Istotnym zadaniem OIS będzie gromadzenie danych na temat poszczególnych projektów realizowanych w regionie.

10.2 Formułowanie rekomendacji

W oparciu o wyniki prowadzonych przez Obserwatorium Integracji Społecznej w województwie świętokrzyskim badań i analiz, będą opracowywane rekomendacje zmian w prowadzonych działaniach a także będą proponowane nowe działania do realizacji. Na podstawie rekomendacji OIS będą tworzone plany oraz programy w danych obszarach polityki społecznej.

10.3 Upowszechnianie wyników swojej działalności

Obserwatorium Integracji Społecznej będzie upowszechniać wyniki swojej działalności poprzez opracowywanie raportów z przeprowadzonych badań, które będą zamieszczane na stronach internetowych. OIS będzie aktywnie włączał się w organizację konferencji organizowanych przez ROPS na temat pomocy i integracji społecznej. Pracownicy OIS w ramach upowszechniania swojej działalności będą uczestniczyć oraz współorganizować szkolenia dla kadry pomocy społecznej z województwa świętokrzyskiego, gdzie będą prezentować wyniki swojej pracy badawczej.

Obserwatorium Integracji Społecznej będzie chciało nawiązać współpracę z ośrodkami naukowymi działającymi na terenie woj. świętokrzyskiego zajmującymi się pomocą i integracją społeczną tj. Zakładem Polityki Społecznej Uniwersytetu Humanistycznego im. Jana Kochanowskiego w Kielcach. Celem tej współpracy będzie: zlecenie wykonania badań i analiz, które z racji przedmiotu i zakresu wybiegają poza możliwości organizacyjne i czasowe, wymiana doświadczeń w formie udziału w organizowanych konferencjach naukowych, wykładach.

Podjęta zostanie również współpraca z lokalnymi mediami w zakresie prezentacji wyników badań OIS a także, promocji działań prowadzonych przez funkcjonujące w regionie podmioty aktywnej polityki społecznej oraz instytucje przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu.

Podsumowanie

Niniejszy raport otwarcia przedstawia diagnozę stanu zastanego działań podejmowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej. Celem raportu jest sporządzenie podsumowania stanu i zakresu realizowanych zadań, analiz i badań. Informacje zebrane w raporcie otwarcia mają ułatwić podejmowanie nowych inicjatyw oraz efektywnych i skutecznych działań w obrębie polityki społecznej na terenie województwa świętokrzyskiego.

Diagnoza stanu zastanego pozwoli dostrzec a także oszacować potencjał Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, a tym samym ułatwi planowanie organizacji badań i działań podejmowanych przez nową komórkę organizacyjną Obserwatorium Integracji Społecznej. Raport ma przyczynić się do lepszego rozpoznawania problemów społecznych występujących w regionie. Ponadto ma posłużyć do podejmowania efektywnych działań w zakresie polityki społecznej.

Obserwatorium Integracji Społecznej ma na celu podniesienie jakości i efektywności funkcjonowania instytucji działających w obszarze pomocy i integracji społecznej w województwie świętokrzyskim. Powstałe w wyniku badań i analiz opracowania i raporty posłużą jako narzędzie wspierające instytucje działające w sferze polityki i integracji społecznej. Funkcjonowanie OIS zapewni dostęp do zintegrowanych informacji wspomagających planowanie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych występujących w regionie.

Spis Tabel i Wykresów

Tabela 1. Ludność województwa świętokrzyskiego w 2008 roku (stan na dzień 31 XII)

Tabela 2. Stan ludności województwa świętokrzyskiego - zameldowani (osoba)

Tabela 3. Porównanie liczby ludności mieszkającej w miastach i na wsiach (osoba)

Tabela 4. Struktura ludności według wieku w 2008 r. (stan na dzień 31 XII)

Tabela 5. Ludność według grup wieku i płci (osoba):

Tabela 6. Bezrobocie według typów (osoby):

Tabela 7. Bezrobocie - mężczyźni (osoby)

Tabela 8. Bezrobocie – kobiety (osoby)

Tabela 9. Stopa bezrobocia rejestrowego (%)

Tabela 10. Przeciętny miesięczny dochód na 1 osobę (pln)

Tabela 11. Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę (pln)

Tabela 12. Wskaźniki zagrożenia ubóstwem wg granic ubóstwa– (%) osób w gospodarstwach domowych poniżej granic

Tabela 13 Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w 2008r.

Tabela 14 Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w 2009r.

Tabela nr 15 Świadczeniobiorcy pomocy społecznej a mieszkańcy regionu

Tabela nr 16 Przyczyny trudnej sytuacji życiowej rodzin w 2008 roku.

Tabela nr 17 Przyczyny trudnej sytuacji życiowej rodzin w 2009 roku.

Tabela nr 18 Zatrudnienie w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej województwa świętokrzyskiego w latach 2008 – 2009.

Tabela nr 19 Koszt pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim w latach 2008-2009.

Wykres 1. Stan ludności województwa świętokrzyskiego zameldowani (osoba)

Wykres 2. Struktura bezrobotnych według wykształcenia stan na koniec 2008 roku

Wykres 3. Wskaźniki zagrożenia ubóstwem wg granic ubóstwa– (%) osób w gospodarstwach domowych poniżej granic:

Wykres 4. Studenci szkół wyższych według systemu studiów w roku szkolnym 2008/2009

